

КАРПІНА ОЛЕНА,

студентка 5 курсу факультету
мистецтв ВП«МФ КНУКіМ»

Науковий керівник: Тригуб О.Л.
старший викладач кафедри дизайну

УКРАЇНСЬКІ ПРИРОДНІ МОТИВИ В СУЧАСНОМУ СЦЕНІЧНОМУ ВБРАННІ

В сучасному світі моди неприродне, техногенне та синтетичне вже не сприймається як символ стилю. Сьогодні світ природи знову стає незмінним джерелом натхнення модних дизайнерів. Кутюр'є не втомлюються оспівувати ті чи інші природні явища та створіння, образи яких знаходять інколи найнесподіваніші втілення у предметах гардеробу.

На сучасному етапі розвитку український етнічний стиль та українські природні мотиви займають помітне місце в одязі сучасних українців. Модні українські дизайнери у своїх колекціях активно та широко використовують рідні традиції у створенні і декоруванні нових моделей одягу. Вплив українського стилю часто спостерігається у побутовому, святковому та діловому костюмі. В останні роки звернення до рідних традицій стає особливо масовим. Все частіше використовуються народні елементи одягу, вивчаються і застосовуються різні техніки і орнаменти вишивки, витинанки, стають популярними національні головні убори. Барвистий ошатний самобутній національний одяг додає українцям неповторного зовнішнього вигляду і демонструє їхню повагу до своєї історії та традицій [1, 15].

Автор дослідження ставить за мету проаналізувати особливості використання українських природних мотивів в дизайні сучасного одягу; показати, що емоційний контакт з природою рідного краю стає для дизайнера невичерпним джерелом натхнення в роботі над новою колекцією костюмів та сприяє створенню принципово нових колоритних національних форм одягу.

Дуже часто різні об'єкти живої і неживої природи є джерелами виникнення образних асоціацій у художника-модельєра і надихають його на створення колекцій. Однак шлях перетворення природних форм у форми костюмні є досить складним і своєрідним. Костюм є об'ємно-просторовою структурою, пристосованою до форми людського тіла. Він не може бути копією свого природного першоджерела. Дизайнер, працюючи над пошуком нових форм в костюмі, висловлює предмети об'єктивного світу не через конкретне зображення, а через емоційні асоціації, засновані на спостереженні [2, 120].

Сьогодні потужним імпульсом для створення образу костюму слугує краса української природи.

Мотиви природи є для художника не предметом копіювання, а «темою твору». Однак, навіть, коли образ трактується абстрактно, він повинен мати віддалену схожість із першоджерелом у частині пластичних і ритмічних структурних особливостей або ж характерної орнаменталізації. Біонічні мотиви або окремі їх риси, виділені художником-модельєром, завжди повинні залишатися головним джерелом нових художніх ідей, реалізованих в костюмі або колекції.

У корінних традиціях українського народу закладено створення нестандартних образів в одязі, і сучасна мода знайшла свою частинку натхнення в цих образах і мотивах. Провідні світові та вітчизняні дизайнери звернулися за оригінальністю до української тематики.

У світі української моди формується так званий етнічний стиль, який набирає обертів, і відомі діячі, представники культури та інтелігенції намагаються через зовнішній вигляд підкреслити приналежність до своєї культури. Але дизайнери не запозичують повністю всі складові українського строю, достатньо використати лише деякі елементи для створення виразного образу. Особливо яскраво українські природні мотиви спостерігаються у вечірніх сукнях, використовуються такі етнічні елементи, як яскраво-червоне забарвлення квітів (часто маки) на білому полотні тканини, із доповненням обов'язкових аксесуарів у вигляді прикрас на голові, намиста, браслетів, широких поясів із вишивкою або витинанкою тощо [3, 68].

Здавна існує декілька видів мотивів, які вживалися у декорі народного одягу українців: рослинні мотиви (квіти, дерева), зоомотиви (зображення птахів, звірів), абстрактні або геометричні.

Існував поділ: рослинні мотиви вживали в одязі тільки жінки, чоловіки ж, як правило, геометричні, а зображення тварин могли доповнювати загальний образ. Сьогодні для створення сучасної вечірньої сукні можна міксувати ці орнаменти, головне, щоб виріб виглядав яскраво, красиво, елегантно, нестандартно і нагадувала український стиль [4, 245].

Серед природних національних українських мотивів найбільш часто використовуються зображення квітів. Маки символізують продовження роду, пам'ять предків, їх використання в одязі є своєрідною даниною традиціям. Виноград – це символ продовження сім'ї, оберіг сімейного вогнища. Мальва, квітка досить рідкісна, означає єдність людини із природою. З геометричних мотивів поширеними є квадрати та ромби – як символи землі і всього сущого, хрест має двояке значення – символ віри або чоловіче начало, символ продовження роду, плодючості.

Вечірні сукні в українському стилі створюються із використанням різних тенденцій, можуть бути повністю заснованими на етномотивах або мати лише нагадування про них.

Основними рисами українського стилю у вечірніх сукнях є:

- Плавність, легкість та ніжність образу, відсутність жорстких ліній.
- Яскраві колірні рішення.
- Аксесуари повинні підбиратися відповідно до вечірньої сукні. Серед національної символіки слід виділити такий популярний мотив як

«калина», який може бути використаний в аксесуарах. В Україні калина здавна вважалася символом любові, щастя, багатства, краси і надії. Калина символізувала жінку «у повній силі» і була невід'ємною частиною шлюбної обрядовості [5, 59].

Слід відмітити, що українські національні мотиви по-різному відображаються в дизайні сучасного одягу. Сьогодні вперше за 24 роки незалежності України патріотизм дійсно став трендом. Модна індустрія та дизайнери швидко відреагували на події, які відбуваються сьогодні в країні.

Колекція осінь-зима 2014-2015 одного зі старожилів української моди – бренду Poustovit – була наповнена кольорами українського прапора. Образи доповнювали тематичні аксесуари – підвіски у формі шин, які нагадують нам про події на Майдані.

Особливої популярності отримали футболки і світшоти демократичного бренду X'U з гербом, вперше випущені у 2011 році.

Складно не помітити популярність патріотичних футболок і світшотів від молодих українських марок. Речі з етикеткою – Made in Ukraine знайшли свого покупця і намагаються його не втрачати.

Новий погляд на вишиванку пропонують не тільки українські, але й світові бренди. Вишивка прикрашає вбрання в колекціях Dolce&Gabbana, Valentino, а.Тан. Квітами розшиті не тільки блузи, але й спідниці, пальто і жакети.

Фольклорні мотиви та елементи природи присутні як у верхньому одязі та аксесуарах, так і в найромантичніших і елегантних сукнях сезону (наприклад, від Alexander McQueen).

Дизайнери надихаються фольклорною тематикою не тільки при створенні вишивки і малюнків в нарядах сезону осінь-зима 2014-2015, але і при виборі тканин і при обробці нарядів і аксесуарів.

Українські мотиви також можна зустріти в колекціях дизайнерського Будинку Valentino. Існує тенденція, що незабаром абсолютно всі будуть носити вишиванки. Завдяки новій колекції модного Будинку Valentino, представленої в столиці Франції у рамках Тижня високої моди, українські мотиви стануть трендом 2015 року.

Весь світ спостерігав за показом жилетів, суконь, сорочок і костюмів з українськими орнаментами. До речі, волосся моделей було зібрано у вінок.

Сьогодні в Україні виросла ціла плеяда талановитих дизайнерів, сенс творчості яких – зробити українок модними, елегантними і стильними жінками світу. Такі дизайнери як Оксана Караванська, Вікторія Гресь, Андре Тан, Лілія Пустовіт, Оксана Полонець активно використовують українські національні мотиви у поєднанні із сучасними тенденціями в дизайні своїх колекцій.

Таким чином, художньо-технічні навички, орнаментально-колористичні і різноманітні композиційні прийоми, співвідношення декоративних і знаково-семантичних ознак визначають етнічну специфіку українського традиційного одягу і є джерелом збагачення й урізноманітнення сучасного вбрання.

У художніх особливостях оздоблення костюму й надалі зберігається етнічна специфіка, національна своєрідність одягу, що сприяє встановленню безпосереднього взаємозв'язку між традиціями та професійним моделюванням вбрання сьогодні і знаходить відображення у проектуванні сучасного костюма в таких напрямках, як етно- та фольк- стиль.

Отже, поєднуючи народну традицію із національними природними мотивами у руслі новочасних тенденцій мистецтва, митці пропонують значно складніші за художнім вирішенням колекції одягу образно-асоціативного національного характеру. Найталановитіші з них втілюють свої ідеї у творах позначених рисами українства.

Список використаних джерел:

1. Ермилова Д.Ю. Экологическое направление в дизайне одежды: сб. науч. тр. / Д.Ю. – Ермилова М.: ГАСБУ, 1997. – С. 12-40.
2. Косміна О.Ю. Індивідуальне як об'єкт рефлексії традиційного костюма (до проблем формування етнічних символів) / О.Ю. Косміна // Традиційне й особистісне у мистецтві. Колективне дослідження за матеріалами Четвертих Гончарівських читань. – К., 2002. – С.120-124.
3. Тимочко К.Р. Розробка колекції жіночого одягу в етностилі за методикою підвищення художньої довершеності виробу / К.Р. Тимочко, С.Г. Кулешова // Вісник КНУТД. – 2013. - № 4. – С. 66-73.
4. Федина О. Український народний костюм і проблеми ансамблевості в сучасній практиці художнього моделювання одягу / О. Федина // Вісник ЛАМ. – Вип. 10. – Львів, 1999. – С. 245-249.
5. Мироненко В.П., Коршун Ю.І. Напрямки біонічного формоутворення дизайну костюма / В.П. Мироненко, Ю.І. Коршун // Вісник ХДАДМ. – 2009. – №5. – С. 12-19.